

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО

Кафедра теорії спорту та фізичної культури

Линець М. М.

ЛЕКЦІЯ

на тему

**«СИСТЕМИ ЗМАГАНЬ В ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТА ІНДИВІДУАЛЬНО-
КОМАНДНИХ ВИДАХ ПРОФЕСІЙНОГО І КОМЕРЦІАЛІЗОВАНОГО
СПОРТУ»**

з дисципліни

«ПРОФЕСІЙНИЙ СПОРТ»

для студентів за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт
ХІ-й с. (денна форма навчання), ХІІІ-й с. (заочна форма навчання)

ЛЬВІВ - 2024

1. Різновиди професійних автоперегонів та особливості їх проведення. Система змагань «Формула – 1».

2. Система комерційних змагань Міжнародної федерації тенісу (ITF), Асоціації тенісистів професіоналів (АТР) та Міжнародної (жіночої) тенісної асоціації (WTA).

3. Системи змагань провідних світових версій професійного боксу (WBC, IBF, WBA, WBO).

4. Система змагань у шосейних велоперегонах.

5. Системи комерційних змагань з легкої атлетики : «World Athletics Continental Tour Gold», «Діамантова ліга».

Різновиди професійних автоперегонів та особливості їх проведення. Система змагань «Формула – 1».

Автоперегони — категорія змагань в автомобільному спорті, в яких учасники змагаються у швидкості проходження траси.

Більшість світових чемпіонатів з автоперегонів проводяться під егідою Міжнародної автомобільної федерації (FIA), яку було засновано у 1904 р. На національному рівні змагання з автоспорту зазвичай контролюються національними автомобільними асоціаціями (клубами), що є членами FIA.

Змагання з професійних автоперегонів характеризуються динамічністю, непередбачуваністю результату, наявністю екстремального компоненту та економічно обґрунтованими підходами до проведення змагань. Сучасні моделі систем змагань у професійному спорті спрямовані на реалізацію підходів до забезпечення непередбачуваності переможця протягом усього сезону. Це стимулює зацікавленість до змагань глядачів, засобів масової інформації, спонсорів, рекламодавців, а отже сприяє зростанню прибутків.

Автоперегони можна класифікувати за різними ознаками:

- за технічними особливостями автомобілів: серійні, спортивні, відкриті, ту рингові;
- за типом трас, на яких відбуваються змагання: кільцеві, автотреки, вуличні, трасами тощо;
- за особливостями технічного та спортивного регламенту змагань: багатоденні перегони, серії, спринт-перегони.

Картинг— це перегони на спеціальних автомобілях «картах», що проводяться на кільцевих трасах.

Кільцеві автоперегони — змагання, що проводиться на замкнутій кільцевій трасі одночасно між двома і більше автомобілями. Назву «кільцеві» перегони отримали тому, що траса перегонів має форму замкненої кривої. Здебільшого кільцеві перегони відбуваються на спеціально побудованих гоночних трасах. Іноді траса прокладається вулицями міст.

Визначальним чинником при встановленні переможця таких перегонів є швидкість або відстань, пройдена за визначений час.

Найбільш вдалимими і відомими моделями систем змагань у класі шосейно-кільцевих видів є автоперегони Гран-прі «Формула-1» (для автомобілей з відкритими колесами) та супер серії «NASCAR» (для турингових автомобілів). До кільцевих перегонів також належать багатогодинні перегони на витривалість (від 4-х до 24-х годин) такі як: «24 години Ле Мана», «24 години Дайтони» та інші.

Ралі — це змагання з заданою середньою швидкістю, яке повністю або частково проводиться на дорогах загального призначення. Ралі може проходити за одним або декількома маршрутами.

Автослалом — перегони з елементами фігурного водіння та швидкісного маневрування на час, що проводяться на розміченій території зі складною трасою. Під час змагань на трасі знаходиться лише один автомобіль, що виключає можливість контакту між учасниками. Змагання з автослалому здебільшого проводяться на серійних автомобілях.

Дрег-рейсінг — спринтерські перегони на прискорення, що проводиться на прямій трасі. Найчастіше проводяться на дистанцію в 402 метри (1/4 милі).

Найбільш популярним і престижним змаганням в автоспорті є Чемпіонат світу в класі "Формула -1" (FIA Formula One World Championship), який проводиться з 1950 року під егідою міжнародної автомобільної федерації (FIA) та асоціації конструкторів (FOCA).

Чемпіонат світу у класі «Формула-1» відбувається щороку і складається з Гран-прі, або етапів, які проводяться на спеціально побудованих трасах в різних містах і країнах. В останні роки чемпіонат світу в класі "Формула -1" включає 22 етапи і проводиться з березня по жовтень. Змагання проводяться переважно з інтервалом два тижні. В сезонах 2021 та 2022 чемпіонат розпочинався з Гран-прі Бахрейну і завершувався Гран-прі Абу-Дабі.

Результати кожної траси оцінюються за допомогою системи балів для визначення двох щорічних чемпіонів світу. В гонках розігрується два основних титули: «Чемпіон світу» в індивідуальному заліку та «Кубок конструкторів» в командному заліку. В гонках можуть брати участь два боліди однієї команди. Тому до заліку Кубку Конструкторів ідуть очки, що завойовані обома пілотами відповідної команди.

Для участі в Формулі-1 пілоти, конструктори команди, спортивні чиновники, організатори мають отримати ліцензії FIA. Крім того, учасники мають дотримуватися не лише спортивного та технічного, а і фінансового регламентів змагань. Технічні правила Формули-1 (вимоги до гоночних болідів) змінюються майже щорічно. Це має на меті зменшити видатки команд і підвищити видовищність гонок.

Гран-прі «Формули-1» охоплює вихідні і починається з вільних заїздів, що проводяться протягом трьох сесій вільних заїздів, кваліфікації, яка відбувається в суботу, та самих перегонів, які проводиться у неділю.

Напередодні гонок у п'ятницю і суботу командам надається час для опробування трас (вільна практика). Зазвичай, вільні заїзди тривалістю 1 година

проводяться: два в п'ятницю, один у суботу, перед кваліфікацією. Протягом вільних заїздів гонщики проїжджають трасу у вільному режимі, щоб ознайомитися з трасою й налаштувати болід.

В суботу проходять кваліфікаційні заїзди за системою прямого вибування, які складаються з трьох турів: перший тур триває 18 хв., другий – 15 хв., третій - 12 хв.

У першому турі беруть участь всі пілоти. Після завершення цього етапу кваліфікації пілоти, які продемонстрували найгірший час і посіли місця нижче 15-го, вибувають з гонки. Відповідно, у другому турі кваліфікації беруть участь 15 пілотів, з яких до наступного туру проходять десять. У третьому і останньому турі пілоти, що залишилися розігрують між собою десять перших місць на старті перегонів, згідно продемонстрованого ними часу. В них же визначається володар "поул-позишн" – право стартувати в гонці з першої позиції.

Гонки проводяться тільки у неділю, що дозволяє збирати багатотисячні аудиторії глядачів. Тренувальні і кваліфікаційні заїзди також збирають багато глядачів.

На старті боліди розташовуються згідно часу, що вони показали в кваліфікації. За гонку пілоти мають проїхати кількість кіл, яка заздалегідь визначається виходячи з довжини кола автодрому. Довжина дистанції повинна бути не менше 300 і не більше 320 км (як виключення, етап "Формули-1" у Монте-Карло становить лише 260 кілометрів). За часом гонка не повинна тривати більше двох годин. Після двох годин гонка вважається закінченою навіть у тому випадку, коли лідер не пройшов усю дистанцію.

Переможці визначаються по найбільшій кількості очок, зароблених в гонках за наступною системою:

Місце на етапі	Очки
1	25
2	18
3	15
4	12
5	10
6	8
7	6
8	4
9	2
10	1

Додатково нараховується 1 очко пілоту за найшвидше коло в гонці, але для його отримання необхідно фінішувати в гонці в першій десятці.

В межах Чемпіонату проводять змагання зі спринту — міні перегони Формули-1. Гонщики повинні проїхати 100 кілометрів без обов'язкових піт-стопів. Зазвичай гонка розрахована на 20-30 хвилин. 8 перших гонщиків отримують очки: за перше місце дають 8 очок, а за кожну наступну позицію на одне очко менше. Спринт проводиться наступного дня після кваліфікації і за день до гонки. Після спринту відбувається церемонія нагородження, де

гонщики отримують медалі, а результати реєструється в офіційної статистиці та впливають на позиції на старті гонки.

Для стимулювання зацікавленості глядачів до змагань організатори реєструють і оприлюднюють численні рекорди в окремих компонентах змагальної діяльності і в різних номінаціях (пілоти, команди, мотори, країни, траси). Лише серед пілотів ведеться облік понад 40 показників змагальної діяльності. Наприклад, найбільша кількість перемог в загальному заліку. Наприклад, найбільша кількість перемог у Люїса Хемілтона - 103 (2007-2022 рр.) та у Міхаеля Шумахера - 91 (1991-2012 рр.). Найбільшу кількість очок за кар'єру набрали Л.Хемілтон (4381,5), С.Феттель (3097), Ф.Алонсо (2051). Найбільша кількість рекордів одного кола станом на 2021 р. у М.Шумахера (77) та Л.Хемілтона (61).

Гонщик, який показав найкращий час кола у кваліфікації та гонці, який лідирував у гонці від старту до фінішу і здобув у ній перемогу отримує «Великий шлем». Великий шолом вважається винятковим досягненням, хоча за нього не дають ані окулярів, ані інших нагород.

Гонки „Формула–1” проводяться упродовж 8 місяців на рік у вихідні дні з інтервалом 1-3 тижні.

У гонках розігруються два основні титули: Чемпіона світу – у особистому заліку; володаря Кубку Конструкторів – у командному заліку. Окрім цього визначаються переможці серед пілотів більш ніж у 40 компонентах змагальної діяльності. Найпочеснішими з них є такі: перемога у кваліфікаційних заїздах (поул-позишн), найшвидше коло у гонці, перемога у гонці, лідерство за старту і до фінішу у одній гонці.

Система комерційних змагань Міжнародної федерації тенісу (ITF), Асоціації тенісистів професіоналів (АТР) та Міжнародної (жіночої) тенісної асоціації (WTA).

У професійному тенісі функціонують дві організації: чоловіча - Асоціація тенісистів-професіоналів (АТР) та жіноча - Жіноча тенісна асоціація (WTA). Вони тісно співпрацюють з Міжнародною федерацією тенісу (ITF) і МОК.

Офіційний цілорічний календар змагань професійних тенісистів включає близько 80-ти турнірів АТР і понад 50-т турнірів WTA, які поділені за категоріями. Змагання найвищої категорії як для чоловіків, так і для жінок включають чотири турніри "Великого шлему": відкритий чемпіонат Австралії (AUSTRALIAN OPEN - Мельбурн, січень), відкритий чемпіонат Франції (ROLAND GARROS - Париж, травень), Вімблдонський турнір (WIMBLEDON - Лондон, червень-липень) і відкритий чемпіонат США (US OPEN - Нью-Йорк, серпень-вересень). В цих турнірах найбільші призові фонди. Наприклад, у 2022 р. призовий фонд US OPEN становив 60 млн. доларів. Переможець цього турніру в індивідуальному заліку отримав чек на 2.6 млн доларів.

Чемпіонати Австралії проводяться з 1905 року і лише в 1941-1945 рр. не проводилися у зв'язку з Другою Світовою війною. З 1969 року турнір став відкритим як для тенісистів-професіоналів, так і для непрофесійних спортсменів. Жіночі турніри і мікст проводяться з 1922 року.

Чемпіонати Франції серед чоловіків проводяться з 1891 року, а серед жінок - з 1897 року. До 1924 року в чемпіонаті брали участь тільки французи, а у подальшому турнір став міжнародним. В 1968 році чемпіонат Франції набув статусу „Відкритого”.

Вімблдонський турнір серед чоловіків проводиться з 1877 року, а з 1894 року - і серед жінок. Турнір не відбувся лише з 1915 по 1918 та з 1941 по 1945 роки у зв'язку зі Світовими війнами. З 1968 року турнір став відкритим, тобто в ньому стали брати участь і професіонали і непрофесійні тенісисти.

Чемпіонат США проводиться з 1881 року серед чоловіків і з 1887 року серед жінок. За весь період його існування не було відмінено жодного турніру.

В турнірах Великого шлему беруть участь по 32 "посіяні" гравці (найліпші, на час турніру, тенісисти і тенісистки) у чоловіків і жінок. Всього у першому колі основних змагань беруть участь по 128 гравців у чоловіків і жінок. До початку основного турніру проводяться кваліфікаційні турніри для тенісистів, які не потрапили до основної сітки. Через сито кваліфікаційних змагань найліпші з них отримують можливість виступити у основних змаганнях. Змагання проводяться з прямим вибуванням - турнір продовжують ті гравці, які отримують перемоги. Протокол змагань складається так, щоб 32 "сіяних" (найсильніших) гравців зустрічалися між собою якомога ближче до завершальної стадії турніру. Це сприяє зростанню конкуренції і напруженості спортивної боротьби на фініші турніру, що викликає велику зацікавленість глядачів, засобів масової інформації, спонсорів та рекламодавців і дозволяє отримувати великі прибутки. Важливим є також те, що молоді не титуловані

спортсмени мають можливість зустрітися з зірками тенісу і навіть перемогти їх. Наприклад, у Вімблдонському турнірі 1999 року 14-річна австралійська тенісистка Хелена Докіч, котра ще не мала статусу професійного гравця, перемогла у першому колі лідера світового жіночого тенісу Мартіну Хінгіс з розгромним рахунком (6:2 і 6:0).

Характерною особливістю турнірів Великого шлему є те, що матчі в чоловічому індивідуальному розряді (а на Вімблдонському турнірі ще й у чоловічому парному) грають до перемоги в 3 сетах тобто гра може тривати п'ять сетів. В інших розрядах для перемоги необхідно виграти два сету.

Турніри «Великого шлему» мають також особливість щодо тайбрейків. При рахунку 6:6 у сеті тайбрейк грається лише в перших чотирьох сетах матчу. В п'ятому сеті тайбрейк грають лише на відкритому чемпіонаті США, в усіх решті турнірах гра триває далі, доки один із супротивників не здобуде перевагу у два гейми.

За перемогу у турнірах Великого шлему тенісисти отримують найбільшу кількість рейтингових очок – 2000 (табл.1)

Таблиця 1

Система нарахування рейтингових очок АТР

	Титул	Фінал	1/2	1/4	1/8	1/16	1/32	1/64	Кваліф.
Турніри «Великого шлему»	2000	1200	720	360	180	90	45	10	25
Фінал Світового туру АТР	200 за кожен виграний матч групового етапу, 400 за вигреш у півфіналі, 900 за перемогу у фіналі								
АТР 1000 (турнірна сітка 96)	1000	600	360	180	90	45	25	10	16
АТР 1000 (турнірна сітка 48/56)	1000	600	360	180	90	45	10		25
АТР 500 (турнірна сітка 48)	500	300	180	80	90	45	20		10
АТР 500 (турнірна сітка 32)	500	300	180	80	90	45			20
АТР 250	250	150	90	45	20	10			5

Чоловіча тенісна асоціація проводить 64 турніри у 30-х країнах світу під загальною назвою АТР-тур (АТР-tour), який включає в себе турніри п'яти категорій:

- Фінал Світового туру АТР (проводиться разом з ІТФ)
- Тур «АТР Мастерс-1000»
- Тур «АТР -500»
- Тур «АТР-250»
- Тур «АТР Челенджер»

Фінал Світового туру АТР – щорічний тенісний турнір серед чоловіків, який завершує сезон. У турнірі беруть участь гравці та пари, які показали

найкращі результати за результатами сезону. Проводиться спільно Асоціацією тенісистів-професіоналів та Міжнародною федерацією тенісу. Вважається п'ятим за престижністю після турнірів Великого шлему. В цьому турнірі найвищий індивідуальний призовий фонд (близько 2 млн.доларів отримує переможець). Крім того, переможець турніру отримує до 1500 очок у рейтингу АТР (за умови перемоги у всіх матчах групового раунду), у тому числі за кожну перемогу на груповому етапі по 200 очок, за перемогу у півфіналі 400 та за перемогу у фіналі 500.

В фіналі туру АТР беруть участь 8 тенісистів в одиночному розряді та 8 пар. Відбір відбувається на підставі Рейтингу АТР, але за одним із переможців турнірів Великого шлему того ж сезону резервується місце в турнірній сітці, якщо він посів у рейтингу місце нижче восьмого, але не нижче двадцятого, тому лише попадання в першу сімку рейтингу гарантує участь у турнірі. Якщо таких спортсменів два і більше, то місце в сітці дістається тому, хто має найвищий рейтинг. На турнір також запрошуються запасні гравці та пари, які посіли місця безпосередньо за тими, хто отримав право на участь. Вони мають право вступити в боротьбу при відмові від участі одного з основних гравців, але не пізніше завершення відбіркового етапу. У кожній із категорій запрошують по два запасні гравці.

Турнір проводиться за змішаною системою: на першому етапі проводяться турніри за коловою системою у двох підгрупах. Тенісисти, посіяні під першими двома номерами, розводяться по різних групах. Тенісисти, посіяні під номерами 3 і 4, 5 і 6, 7 і 8 відповідно утворюють три пари, в яких проводиться жеребкування - за результатами вони розподіляються на групи. Кожен спортсмен на груповому етапі проводить по три зустрічі. Спортсмени, які посіли перші два місця у своїй групі, виходять у півфінал. Вважається, що така система, де програш одного матчу не означає вибування з турніру, дає змогу отримати більш об'єктивні результати.

АТР 1000 серія (або АТР Мастерс) – наступний рівень у календарі АТР після турнірів Великого шлему та фіналів світового туру. Включає в себе 9 турнірів, які проводяться впродовж року. Переможці турнірів серії одержують 1000 пунктів рейтингу.

Тур АТР 500 включає 13 турнірів, за перемогу в яких переможець отримує 500 очок до рейтингу.

Тур АТР 250 — до цієї категорії входять 39 турнірів, за перемогу в яких переможець отримує 250 очок до рейтингу.

Ці турніри відрізняються величиною призового фонду та кількістю очок, що нараховуються до рейтингу АТР.

Тур АТР Challenger - серія змагань тенісистів-професіоналів, Останніми роками проводиться понад 150 «челенджерів» на рік у більш ніж 40 країнах світу. Турніри, що входять до серії АТР Challenger, загалом призначені для тенісистів менш високого рівня, ніж у серіях АТР 500 та АТР 250, їхній призовий фонд нижчий і самі вони менш престижні. Призовий фонд у турнірах серії варіюється від 35 до 150 тисяч доларів.

Серія призначена для того, щоб допомогти тенісистам-початківцям, а також гравцям другого ешелону набрати очки рейтингу АТР, необхідні для попадання в основну або кваліфікаційну сітку основних турнірів АТР. В даний

час це практично єдиний спосіб для гравця на початку кар'єри або після тривалої перерви піднятися на потрібний рівень рейтингу

Зазвичай провідні тенісисти світу не беруть участь у «челенджерах». Виняток становлять турніри, що проводяться у другий тиждень змагань, що входять до Великого шлема: у цьому випадку провідні тенісисти, які програли на ранніх етапах турнірів, можуть спробувати отримати «вайлд-кард» від організаторів «челленджера».

ITF Futures – цикл міжнародних чоловічих професійних тенісних турнірів, що проводяться Міжнародною федерацією тенісу (ITF). Турніри Futures проводяться з 1998 року і є нижчою, «учнівською» сходинкою міжнародних професійних турнірів. Рейтинг, що набирається в цих турнірах, є критерієм допуску до участі в турнірах наступних рівнів – ATP Challenger, а потім у турнірах ATP-туру.

У рамках туру ITF Futures проводиться понад 400 однотижневих турнірів у понад 60 країнах світу. У слаборозвинених країнах проведення турнірів ITF спонсорується зі спеціального Фонду розвитку Великого шлема (Grand Slam Development Fund).

До участі у турнірах допускаються як тенісисти-професіонали, так і аматори. Участь в основній сітці турнірів безкоштовна, вступний внесок за участь у відборах не повинен перевищувати 40 доларів. У турнірах ITF Futures діє система посіву, за якої гравці з найвищим рейтингом серед учасників (міжнародним чи національним) проходять жеребкування для того, щоб не зустрітися між собою на початкових етапах.

Основна сітка турнірів Futures розрахована на 32 учасники в одиночному розряді та 16 пар. Гра ведеться до перемоги у двох сетах. У кожному сеті в одиночному розряді допускається тайбрейк для рахунку 6-6 за геймами. При рахунку 1-1 по сетах у парному розряді проводиться третій сет, що є супертай-брейком, в якому перемагає пара, яка першою набрала 10 очок.

Next Generation ATP Finals - це щорічний тенісний турнір серед найкращих гравців не старше 21 року. У змаганні беруть участь 7 найкращих гравців у рейтингу ATP до 21 року та 1 учасник з уайлд-карт. Турнір триває 5 днів, складається з 2-х груп з яких виходять по 2 переможці, далі йдуть півфінал та фінал. За участь у турнірі гравцям не надаються очки у рейтингу ATP, проте турнір має призовий фонд, який становить 1,3 млн.дол. (2021).

Жіноча тенісна асоціація (WTA) проводить свої змагання за аналогічним форматом ATP.

Загальний призовий фонд цього турніру дещо менший чим у чоловіків. Нині під егідою асоціації проводяться змагання у 32 країнах світу із загальним призовим фондом, що перевищує 96 мільйонів доларів (розподілених на 52 турніри WTA та 4 турніри Великого шлема), в яких беруть участь близько двох с половиною тисяч тенісисток, що представляють 92 країни світу. Система розіграшу аналогічна системі проведення чемпіонату світу ATP.

У 2021 році WTA внесла зміни до класифікації своїх турнірів, які тепер відповідають лінійці турнірів у чоловічому ATP турі. Турніри вищої категорії Premier Mandatory та Premier-5 були об'єднані та перейменовані у WTA 1000. Переможці колишніх Premier Mandatory турнірів одержують 1000

рейтингових пунктів, а чемпіонам колишніх Premier 5 турнірів присуджуються 900 рейтингових очок. Станом на 2022 р. WTA 1000 включає в себе 10 турнірів.

Попередні Premier турніри були перейменовані на WTA 500, до якого входять 15 турнірів. Переможцям цих турнірів присуджується 470 рейтингових очок.

Турніри International отримали назву WTA 250, що включає 24 турніри. Чемпіони WTA 250 турнірів отримують 280 очок.

Фінали WTA Туру є другим за значимістю рівнем у WTA календарі після турнірів Великого Шлему. Сьогодні ця категорія присвоєна двом турнірам – WTA фінал, який проходить з 1972 року та WTA Elite Trophy, який вперше відбувся у 2015 році. Переможці WTA фіналу одержують до 1500 рейтингових очок, а чемпіонам WTA Elite Trophy присуджується до 700 очок.

Таблиця 2

Система нарахування рейтингових очок WTA

	Титул	Фінал	1/2	1/4	1/8	1/16	1/32	1/64	Кваліф.
Турніри «Великого шлему» (індив.)	2000	1300	780	430	240	130	70	10	40
Турніри «Великого шлему» (парн.)	2000	1300	780	430	240	130	10	-	40
Фінал Світового туру WTA	125 за кожен виграний матч групового етапу, 125 за кожен матч групового етапу								
WTA 1000 (турнірна сітка 96, індик.)	1000	650	390	215	120	65	35	10	30
WTA 1000 (турнірна сітка 64/60, індив.)	1000	650	390	215	120	65	10	-	-
WTA 1000 (турнірна сітка 32/28, пари)	1000	650	390	215	120	10	-	-	-
WTA 1000 (турнірна сітка 56, індив.)	900	585	350	190	105	60	1	-	30
WTA 1000 (турнірна сітка 28, пари)	900	585	350	190	105	1	-	-	-
WTA 500 (турнірна сітка 56, індик.)	470	305	185	100	55	30	1	-	25
WTA 500 (турнірна сітка 32, індик.)	470	305	185	100	1	-	-	-	25
WTA 500 (турнірна сітка 16, пари)	470	305	185	100	1	-	-	-	-
WTA 250 (32 індив., 32 кваліф.)	280	180	110	60	30	1	-	-	18
WTA 250 (32 індив., 16 кваліф.)	280	180	110	60	30	1	-	-	18
WTA 250 (16, пари)	280	180	110	60	1	-	-	-	-

До офіційних календарів ATP і WTA включені також матчеві зустрічі національних збірних в розіграші Кубка Девіса серед чоловіків (групові турніри, 1/8, 1/4, 1/2 і фінал) і турніри Кубка Федерації для жіночих команд (1/4, 1/2 і фінал). Ці турніри проводяться під егідою Міжнародної федерації тенісу.

АТР і WTA проводять також численні турніри з відносно невеликим призовим фондом (50-125 тис. дол.) під назвою "Челенджери". В них беруть участь переважно ті спортсмени і спортсменки, котрі не входять до тенісної еліти. Але інколи й імениті тенісисти, котрі втратили спортивну форму, беруть у них участь для набуття ігрової практики. Наприклад, Андре Агасі саме так розпочав наприкінці 1997 – початку 1998 років своє друге сходження до вершини світового тенісу.

Молоді тенісні дарування, як правило, розпочинають професійну кар'єру у змаганнях категорії "Фьючерс". Це турніри з призовим фондом 10-20 тис. доларів і незначною кількістю рейтингових очок. Наприклад, переможець турніру з призовим фондом 10 тис. доларів отримує 8 рейтингових очок.

Важливим елементом заохочення тенісистів до участі у змаганнях була потреба захистити набрані у минулому сезоні очки в тому чи іншому турнірі. Коли спортсмен не бере участі у турнірі, в якому він успішно виступив у минулому сезоні, то він повністю втрачає завойовані очки. Коли ж він виступить менш успішно ніж в минулому сезоні, то втрачає лише різницю між завойованими очками у минулому і в цьогорічному сезоні.

Як бачимо система визначення рейтингу спортсменів спрямована на їх заохочення до якомога частіших виступів у змаганнях. Раніше багато хто з провідних тенісистів ухилявся від виступів у турнірах, котрі проводилися на незручних для них покриттях кортів, оскільки невдача відкидала їх вниз у світовому рейтингові. Згідно цієї системи гравці не стільки караються за невдалі виступи, як заохочуються до успішних. Подібна система класифікації гравців надає можливість провідним тенісистам використовувати менш значимі турніри в якості етапів підготовки до турнірів високої категорії, де розігруються великі гонорари і залікові очки. У свою чергу участь іменитих спортсменів у турнірах відносно низької категорії сприяє зростанню інтересу до них у вболівальників, засобів масової інформації, спонсорів та рекламодавців, що, звичайно, приносить додаткові прибутки і організаторам і спортсменам.

Проведені зміни в системі змагань професійних тенісистів спрямовані на:

- підвищення мотивації гравців до участі у найбільш престижних змаганнях;
- вдосконалення системи нарахування залікових очок;
- зростання конкуренції за місце у світовій класифікації гравців;
- підвищення зацікавленості глядачів, засобів масової інформації, рекламодавців та спонсорів і, як наслідок, на зростання прибутків.

Останнім часом АТР і WTA внесли суттєві доповнення до "кодексу поведінки" спортсменів на кортах. За суперечки з судьями, демонстративне кидання на корт ракетки, непристойні жести чи висловлювання передбачено цілу низку покарань: спочатку, того хто провинився, позбавляють очка, потім зараховують поразку в геймі і, нарешті, дискваліфікують і присуджують перемогу суперникові. Окрім цього передбачені і грошові штрафи.

Системи змагань провідних світових версій професійного боксу (WBC, IBF, WBA, WBO).

Системи змагань у різних світових версіях подібні. Спочатку боксери проводять кваліфікаційні бої для отримання ліцензії боксера-професіонала та рейтингові двобої. У подальшому вони виборюють титули континентальних та інтерконтинентальних чемпіонів і право попасти до числа претендентів на титул чемпіона за тією чи іншою версією.

Боксер, який отримав перемоги над претендентами, має право на титульний матч з діючим чемпіоном відповідної версії. В разі поразки діючого чемпіона, згідно статутів провідних професійних ліг, він має право викликати нового чемпіона на матч-реванш. Але це необхідно оговорити у контракті на проведення відповідного матчу.

Поєдинки найвищого гатунку, це матчі між чемпіонами різних версій. Переможці отримують титул абсолютного чемпіона світу. Так, у 1988 році Евандер Холіфілд завоював титул чемпіона WBC, захистив титули WBA та IBF і вперше у важкій категорії став абсолютним чемпіоном світу. Олександр Усик володіє титулом абсолютного чемпіона в важкій вазі (володар чотирьох поясів за версіями WBC, IBF, WBA, WBO).

Система змагань у боксі тісно пов'язана з кваліфікацією спортсменів. Боксери, котрі за рейтингом провідних ліг (WBC, IBF, WBA, WBO) входять до першої п'ятірки, проводять, як правило, по 3-4 матчів на рік. Спортсмени, котрі у відповідних рейтингах посідають місця з 6-го по 10-те - беруть участь у 5-6-ти поєдинках на рік.

Так, почесний чемпіон світу у суперважкій категорії за версією WBC Віталій Кличко розпочав кар'єру на професійному рингу 16 листопада 1996 р. перемогою над Т.Брадхемом. Упродовж перших 12 місяців він виходив на ринг 12 разів і всі бої завершив перемогами. За наступних 12 місяців провів 10 переможних боїв і увійшов до числа претендентів на титул чемпіона світу. У наступному річному відтинку часу він провів 4 поєдинки, у т.ч. 26.06.1999 р. виборов титул чемпіона світу за версією WBO. Упродовж наступних 12 місяців провів 3 поєдинки. Подальша хронологія боїв така: 2001 р. – 2 виходи на ринг (виграв титул чемпіона світу за версією WBA і відстояв його); 2002 – 2 поєдинки; 2003 р. – 2 (програв кращому на той час боксерові світу Л.Льюїсу технічним нокаутом і виграв претендентський поєдинок у К.Джонсона); 2004 – 24 квітня виборов третій титул чемпіона світу (WBC) у поєдинку з Корі Сандерсом, а 11 грудня відстояв його у двобої з Дені Вільямсом.

Боксери, котрі володіють титулами чемпіонів світу повинні не менше одного разу на пів року захищати їх у поєдинках з претендентами.

Проведенню матчів за титули чемпіонів, матч-реваншів та матчів за титули абсолютних чемпіонів передують ретельно спланована рекламна кампанія.

В ній беруть активну участь самі боксери виголошуючи страшні погрози на адресу суперників. Зокрема Майк Тайсон перед матчем з Ленноксом Льюїсом присягнувся, що він не тільки жорстоко поб'є останнього, а й з'їсть його дітей (яких на той час у Льюїса не було). Подібний „розігрів” потенційних глядачів, наполеглива робота команд боксерів та організаторів матчу сприяли тому, що він став найприбутковішим в історії професійного боксу. За оцінками фахівців він приніс організаторам сукупний дохід близько 200 млн доларів, а сумарний призовий гонорар боксерів склав 30 млн.

Взірцем вдало проведеної рекламної кампанії вважається поєдинок у напівсередній ваговій категорії за титули титули WBA super, WBC, WBO, журналу Ring, та звання кращого боксера незалежно від вагової категорії між Флойдом Мейвезером та Менні Пакьяо, що відбувся 02.05.2013 р. З 16800 квитків в вільний продаж поступили лише 1000, які були продані за одну хвилину. Загальний прибуток від поєдинку становив 550 млн. дол..

На нього було продано рекордну кількість вхідних квитків (22 370) в історії проведення професійних боїв у закритих приміщеннях.

Отже у боксі, на відміну від інших видів професійного спорту, чим вищий рівень кваліфікації спортсмена, тим меншу кількість поєдинків він проводить.

Для отримання комерційного успіху перед титульними поєдинками проводиться ретельно розроблена рекламна кампанія у якій беруть участь самі боксери, їхні команди та організатори поєдинків.

У професійному боксі кожна ліга (WBC, IBF, WBA, WBO) проводить кваліфікаційні, рейтингові і титульні поєдинки.

Поєдинки найвищого ґатунку, це матчі між чемпіонами різних версій (ліг) за титул абсолютного чемпіона.

Боксери-професіонали проводять в середньому від 1-2 до 10-12 боїв на рік. Чим вищий рейтинг боксера, тим менше поєдинків він проводить.

Статути провідних світових боксерських версій передбачають можливість проведення матч-реваншів для чемпіонів світу. Щоб скористатися цією можливістю необхідно включити відповідний пункт до контракту на проведення титульного поєдинку.

Для підвищення економічної ефективності титульних боїв задовго до їх проведення проводиться ретельно розроблена рекламна кампанія.

Система змагань у шосейних велоперегонах

Найбільшою популярністю у професійному велоспорті користуються шосейні гонки. Вони проводяться з року в рік в одні і ті ж терміни – з початку лютого до кінця жовтня.

Весь календар Міжнародного союзу велосипедистів розбитий на 7 категорій. Провідне місце в ньому посідають три великі багатоденні гонки: "Тур де Франс" (проводиться з 1903 р.), "Джиро Італія" (з 1909 р.) і "Вуельта Іспанії" (з 1935 р.). Наступними за значущістю є змагання чемпіонату світу (проводяться з 1927 р.) та гонки в залік Кубку світу. В останні роки до Кубку світу включено 11 гонок, що проходять у різних країнах з березня по жовтень.

Далі іде шість класів гонок. При цьому у кожному класі є дві категорії змагань – одноденні та багатоденні гонки.

На великі тури, до змагань за "Кубок світу" і гонок 1-го класу допускаються тільки провідні команди, котрі повністю укомплектовані спортсменами-професіоналами. В гонках 2-го класу беруть участь як мінімум 80% професійних команд і не більше 20% непрофесійних команд. В класі гонок номер три - співвідношення 70% до 30% і т.д. У 6-му класі гонок професійні команди практично не беруть участі, окрім деяких велосипедистів-професіоналів, котрі можуть входити до складів змішаних команд.

У залежності від категорії гонки і місця, яке посідає у ній спортсмен, йому нараховуються рейтингові очки. Так, за перемоги у великих турах (Тур де Франс, Вуельта Іспанія, Джиро Італія) спортсмени отримують по 850-1000 очок, за перемоги у групових гонках на Іграх Олімпіад і чемпіонатах світу - по 600 очок, за перемоги в індивідуальних гонках на час на Іграх Олімпіад та Чемпіонатах світу – по 350 очок і т.д.

За загальною сумою очок, яку набере велосипедист протягом року, визначається його рейтинг у світовій класифікації. Рейтинг суттєво впливає на суму його зарплати при укладанні чергового контракту.

В контрактах професійних велогонщиків чітко вказуються обов'язкові гонки, у яких вони повинні брати участь. Кожна професійна команда має свої рекламні зобов'язання перед її власником і спонсорами. Тому календар змагань конкретної команди значною мірою зумовлюється вирішенням комерційно-спортивних завдань, що стоять перед нею. Окрім цього, на календар команди можуть впливати і регіональні інтереси. Так, наприклад, для більшості іспанських команд найбільш відповідальним в сезоні є виступ у гонці "Вуельта Іспанії", а для італійських – у гонці "Джиро Італія". Але найбільшою популярністю серед гонщиків і вболівальників користується гонка "Тур де Франс". Про це свідчить і той факт, що це єдина у світі багатоденна велогонка, за участь у якій необхідно сплачувати грошовий

внесок до її оргкомітету. Масштабність гонки не має аналогів у велоспорті. До складу акредитованих входить біля трьох тисяч осіб. Гонку висвітлюють понад 500 журналістів газет, журналів, радіо і телебачення. Обслуговують гонку понад 1000 автомобілів і понад 100 мотоциклів. Вона складається з 21-23-х етапів загальною довжиною біля чотирьох тисяч кілометрів. До участі у гонці допускається не більше 200 велогонщиків – в середньому 20-21 команда. Призовий фонд гонки складає 2.293 млн. євро (у 2022 р.), у т.ч. 500 тис. євро складає гонорар для переможця у генеральній класифікації. "Тур де Франс" відзначається високим рівнем організації і широким висвітленням результатів засобами масової інформації. Поряд зі спортивною частиною цієї гонки здійснюється широкий комплекс комерційних заходів. Загальне керівництво гонкою здійснюють два генеральних директори (відповідальний за спортивну програму і відповідальний за комерційну програму), три заступники і міжнародне журі у складі президента, членів журі та інспектора з медичного контролю.

Велогонка відрізняється високим рівнем матеріально-технічного забезпечення процесу підготовки і проведення змагань. Для оформлення стартового і фінішного містечка виготовлені з легких розбірних конструкцій трибуни для преси, телебачення, глядачів, а також щити для огорожі. Цей інвентар перевозиться з міста до міста і використовується протягом багатьох років.

На гонці "Тур де Франс", як і на інших популярних гонках, присутні представники провідних фірм, які виробляють велосипеди, екіпіровку для велосипедистів та інше спеціальне обладнання. У процесі гонки укладаються угоди на виготовлення і постачання продукції, що пов'язана з велоспортом.

Організатори гонки дбають про широкий комплекс послуг - від якісної і своєчасної інформації до пересувних банків.

Особливо чітко розроблено регламент гонки, що практично повністю запобігає виникненню суперечок. Детально розроблено систему заохочень і покарань. За будь-яке порушення регламенту передбачено грошовий штраф для команди. Гонщиків, котрий припустився порушення, додатково призначається штрафний час. У програмах змагань подаються характеристики всіх етапів, розклад кожного дня змагань, порядок руху транспортних засобів у стартовому та фінішному містечках. На картах-схемах позначені місця проживання, пункти заправки паливом тощо.

Організатори і спонсори гонки встановлюють велику кількість різноманітних заохочувальних грошових призів: за виграш прологу, за перемогу на етапі, володарю жовтої майки лідера на кожному етапі, найактивнішому гонщиківі на кожному етапі, кращому гірському гонщиківі і т.п. – всього понад 20 заохочень. Окрім грошових винагород спортсмени отримують цінні мистецькі вироби. Кожний переможець прологу, або одного з

етапів, нагороджується мистецьким витвором у вигляді карти Франції з масивного срібла з діамантами. Переможець "Тур де Франс" у загальному заліку нагороджується таким же мистецьким витвором, але з масивного золота. Він інкрустований 23-ма діамантами і закріплений на срібному цоколі.

Змагання у шосейних велогонках проводяться з початку лютого і до кінця жовтня.

Календар змагань поділений на 7 категорій за значущістю.

До найвищої категорії входять такі змагання: три багатоденні гонки („Джіро Італія”, „Тур де Франс”, „Вуельта Іспанії), чемпіонат світу, Кубок світу. Решта гонок поділяються на шість класів. У гонках вищої категорії та першого класу беруть участь лише професійні команди. В гонках другого класу дозволяється участь до 20% непрофесійних спортсменів, третього класу – до 30% і т.д. У гонках шостого класу беруть участь непрофесійні та змішані команди.

За успішні виступи у гонках, що включені до календаря Міжнародного союзу велосипедистів, гонщики отримують рейтингові очки, які суттєво впливають на їхню ринкову вартість. У багатоденних велогонках, окрім генеральної класифікації, розігрується значна (понад 20) кількість заохочувальних призів.

Системи комерційних змагань з легкої атлетики : «World Athletics Continental Tour Gold», «Діамантова ліга»

Комерційні змагання з легкої атлетики розпочалися ще в 1990-х роках, після рішення МОК про допуск спортсменів-професіоналів до Олімпійських ігор та комерціалізацію олімпійського руху.

З 2000 р. введено чотири категорії комерційних змагань в легкій атлетці:

- 7 турнірів «Золотої ліги»+фінал (для атлетів, що попадуть до двадцятки найкращих у своїх дисциплінах);
- 9 турнірів Grand Prix IAAF-1 (для атлетів, що входять до 50 найкращих у своїх дисциплінах);
- 13 турнірів Grand Prix IAAF-2 (для атлетів, що входять до 100 найкращих у своїх дисциплінах);
- 13 турнірів Міжнародні змагання під егідою IAAF-1 .

Окрім цього проводилися комерційні змагання в манежах – Кубок Європи по кросу (в кілька етапів). Переможець визначається за набраною сумою очок у 4 з 6-ти етапів і отримував 10 тис. євро. Грошові призи передбачалися першим 6-ти учасникам на дистанції на етапах та в загальному заліку.

Серія змагань під назвою "Золота ліга" ІААФ проходила з 1998 по 2009 роки. До неї входили 6 найбільш престижних турнірів. З 1999 р. додався сьомий етап. Види дисциплін, які брали участь у розіграві головного призу, визначалися щороку. До участі у турнірах "Золотої ліги" запрошуються спортсмени, котрі входять до 35 найкращих у світі у відповідному виді легкої атлетики. За успішні виступи у кожному з видів легкої атлетики на етапах „Золотої ліги” (1-8 місця) виплачуються грошові призи від 15 до 1,5 тис. доларів. Окрім призового фонду для кожного з етапів "Золотої ліги" ІААФ встановила джек-пот у сумі 1 млн. доларів, що розподіляється порівно між спортсменами, які отримали перемоги у своїх дисциплінах на всіх шести етапах. З метою стимулювання спортсменів до напруженої боротьби ІААФ виплачує гонорари в сумі 100 000 доларів за встановлення світового рекорду.

В 2010 р. «Золота ліга» була замінена на «Діамантову лігу» - щорічну серію комерційних змагань. Серія стартів в рамках «Діамантової ліги» складається з 14 етапів, котрі відбуваються не лише на традиційних європейських аренах, але і в США та країнах Азії. . За головний приз змагань борються представники 9 бігових та 7 технічних легкоатлетичних дисциплін, як у чоловіків та і у жінок. Кожна з цих дисциплін представлена лише на 7 з 14 етапів.

За перемогу на етапі атлету зараховується 4 очки, за друге місце – 2, за третє – одне. На фінальному етапі змагань кількість очок призерам подвоюється. Легкоатлет, який набрав найбільшу кількість очок у своїй дисципліні за підсумками всіх етапів серії, стає одним з 32 переможців Діамантової ліги.

Регламент змагань «Діамантової ліги-2022» передбачав проведення 13 етапів з квітня по серпень, включаючи два старту у Шанхаї та Шеньчжені. Проте, зважаючи на обмеження, пов'язані з пандемією Covid-19 обидва етапи у китайських містах були скасовані та замінені на етап в Європі – Меморіал Каміли Сколімовської у м.Хожув (Польща).

Змагання проходили у 32 дисциплінах (по 16 для чоловіків та жінок). Змагальна програма кожного етапу включала 14 дисциплін. За перемоги на кожному етапі спортсмени заробляли від 8 очок за перше до 1 очка за восьме місце.

За підсумками виступів у кожній дисципліні на 13 етапах, до фіналу виходили спортсмени, які набрали найбільше очок: перші вісім — у бігу на 100, 200, 400, 800 метрів, 100, 110 та 400 метрів з бар'єрами; перші десятеро — у бігу на 1500, 3000/5000 метрів та 3000 метрів з перешкодами; перші шестеро — у стрибках та метаннях.

Грошові призи отримували по вісім учасників змагань у кожній дисципліні (табл.).

Грошові винагороди серії змагань «Діамантова ліга»

Місце учасника	Етап ліги (тис.дол)	Фінальні змагання (тис.дол)
1	10,0	30,0
2	6,0	12,0
3	3,5	7,0
4	2,0	4,0
5	1,25	2,5
6	1,0	2,0
7	0,75	1,5
8	0,5	1,0

Фінальні змагання проходили в Цюриху. Переможцями серії у кожній дисципліні стають атлети, які вибороли перемогу у фінальних змаганнях незалежно від набраних очок на етапах. Вони отримують грошовий приз у розмірі 30 тис.дол., звання «Чемпіон Діамантової ліги» та відзнаку «Діамантовий трофей».

Дев'ять українських легкоатлеток і один легкоатлет успішно виступили в змаганнях «Діамантової ліги-2020». Вони завоювали 24 призові місця на етапах і отримали сукупну грошову винагороду в сумі 223,6 тис. дол. Другий рік поспіль найуспішнішою була Ярослава Магучіх у стрибках у висоту. У фіналі «Діамантової ліги» в Цюриху вона впевнено перемогла з результатом – 2.03 м.

Окрім «Діамантової ліги» Світова легка атлетика (нова назва IAAF) проводить Континентальний тур Світової легкої атлетики (World Athletics Continental Tour) — серія одноденних легкоатлетичних змагань, що

проводиться протягом року. Рішення про запуск серії було оголошено 23 листопада 2019 р. Вперше змагання були проведені в 2020 р.

Серія включає змагання, розподілені на три категорії — «золоту», «срібну» та «бронзову». Належність змагання до категорії визначається рівнем проведення змагань та призовим фондом.

Світова легка атлетика фінансово підтримує змагання «золотої» категорії, в той час як континентальні легкоатлетичні асоціації опікуються стартами «срібного» та «бронзового» рівнів.

Щорічно в межах змагань «золотої» категорії визначаються ключові дисципліни, в яких переможці та інші учасники отримують підвищені призові, а найкращі за підсумками сезону — право взяти участь наступного року в чемпіонатах світу понад встановлену для кожної країни квоту.

В сезоні 2020 р. до «золотої» категорії World Athletics Continental Tour було включено 10 видів змагань. Ключовими дисциплінами стали біг на 200 метрів, 3000 метрів з перешкодами, потрійний стрибок та метання диска. Призовий фонд становив 2 тис. дол.

До турнірів «срібної» категорії були включені 10 змагань із загальним призовим фондом 750 тис.дол, а до «бронзової» категорії було віднесено 50 змагань із призовим фондом 25 тис.дол. на кожне змагання.

Сезон-2021 налічував вже 69 етапів, а календар сезону-2022 включав 144 етапи, включаючи 12 топ-стартів «золотої» категорії. Примітно, що змагання в 2022 р. відбувалися на чотирьох континентах.

Таким чином, система комерційних змагань в легкій атлетиці сприяє зростанню популярності виду спорту в світі; провідні атлети світу можуть заробити значні призові впродовж сезону та укласти вигідні рекламні контракти; тривалий змагальний період (з квітня по вересень) вимагає пошуку нових підходів до побудови системи підготовки.

Системи змагань комерційних змагань з біатлону на світовому, європейському та національному рівнях

Міжнародний союз біатлоністів (IBU) проводить велику кількість змагань, за перемогу і участь в яких спортсмени отримують грошові винагороди. Серед них Кубок Світу, Чемпіонат світу (для не олімпійських сезонів), Чемпіонат Європи, Кубок IBU, Літній чемпіонат світу.

Кубок світу з біатлону - серія найбільших кубкових міжнародних змагань, що проводяться під егідою Міжнародного союзу біатлоністів (IBU). Змагання включають виступи в індивідуальній гонці, спринті, гонці переслідування, мас-старті, естафеті, змішаній естафеті, одиночній змішаній естафеті.

Вперше Кубок світу біатлону був проведений в сезоні 1978/1979 рр. серед чоловіків, серед жінок – із сезону 1987/1988 рр. (до цього змагання називалися Кубком Європи, хоча в них брали участь біатлоністки з інших країн світу).

Змагання Кубка світу розпочинаються наприкінці листопада — на початку грудня, а закінчуються в середині березня. Кубок світу ділиться на певні етапи, які проходять на різних трасах і включають в середньому по шість гонок (зазвичай проводяться з середи по неділю). Середня тривалість одного етапу – тиждень. Починаючи з сезону 1999/2000, кожен сезон Кубка світу складається з 9-10 етапів, які являють собою найзначніші турніри, Чемпіонат світу та Зимові Олімпійські ігри. До Кубка входили і змагання на Зимових Олімпійських іграх 1992—2010 років.

Кубок світу в сезоні 2021/2022 рр. складався з 10 етапів. Усього було проведено 58 гонок різного формату. Змагання з біатлону на Зимових Олімпійських іграх в Пекіні до заліку Кубка світу не ввійшли.

Кількість біатлоністів, що беруть участь в Кубку світу від окремої національної збірної, визначається відповідно до місця команди в Кубку націй у попередньому сезоні. На додаток до квот для національних федерацій, які займають місця з 1-го по 25-е, 8-ми національним збірним, у яких немає квот для участі в Кубку світу, видаються уайлд-кард, які надають квоту на старт одного спортсмена в Кубку світу. На одну збірну на кожну статтю видається максимум по дві уайлд-кард, які діють протягом одного триместру (як правило, це етапи 1-4, 5-7 та 8-10 Кубка світу).

За результатами виступів ведеться рейтинг спортсменів в окремих дисциплінах та за сумою очок у всіх дисциплінах (загальному заліку). Результати, досягнуті спортсменами в естафетах та змішаних естафетах, у загальному заліку Кубка світу не враховуються. До сезону 2022/2023 рр. у Кубку світу враховувалися очки, набрані спортсменами на чемпіонатах світу. Згідно нових правил, ухвалених на засіданні Виконавчої ради Міжнародного союзу біатлоністів, з 2023 року результати біатлоністів на чемпіонаті світу більше не впливатимуть на їхній рейтинг. Відповідно очки в заліку Кубка світу відтепер можна буде заробити лише на етапах Кубка світу. IBU пояснив цей крок бажанням виділити чемпіонат світу як самостійні змагання. Крім того, в загальному заліку Кубка світу спортсмени більше не зможуть відкинути найнижчий результат. У рейтингу враховуватимуться всі результати біатлоністів на всіх етапах, у яких вони братимуть участь. Введена нова

система нарахування очок за результати на змаганнях аби збільшити цінність найвищих позицій у гонці, для того, щоб Стара та нова система нарахування очок наведена в таблиці.

Таблиця
Система нарахування очок в Кубку світу з біатлону

Місце	Кубок Світу		Кубок Світу (мас-старт)		Кубок Націй	Кубок Націй (естафета)
	До 2022 р.	З 2022 р.	До 2022 р.	З 2022 р.		
1	60	90	60	90	160	420
2	54	75	54	75	154	390
3	48	60	48	60	148	360
4	43	50	43	50	143	330
5	40	45	40	45	140	310
6	38	40	38	40	138	290
7	36	36	36	36	136	270
8	34	34	34	34	134	250
9	32	32	32	32	132	230
10	31	31	31	31	131	220
11	30	30	30	30	130	210
12	29	29	29	29	129	200
13	28	28	28	28	128	190
14	27	27	27	27	127	180
15	26	26	26	26	126	170
16	25	25	25	25	125	160
17	24	24	24	24	124	150
18	23	23	23	23	123	140
19	22	22	22	22	122	130
20	21	21	21	21	124	120
21	20	20	20	20	120	110
22	19	19	18	18	119	100
23	18	18	16	16	118	90
24	17	17	14	14	117	80
25	16	16	12	12	116	70
26	15	15	10	10	115	60
27	14	14	8	8	114	50
28	13	13	6	6	113	40
29	12	12	4	4	112	30
30	11	11	2	2	111	20
31	10	10	1	1	110	
40	1	1			І т.д. до 80-го місця. Далі зменшення йде по 2 очка за місце. Останнє місце з очками 110-те, за яке дають 1 очко	

У залік Кубку націй очки присуджуються трьом найкращим спортсменам національної федерації в індивідуальних та спринтерських гонках, а також команді в естафеті відповідно до зайнятих місць.

Наприкінці сезону переможцю в загальному заліку Кубка світу вручається сертифікат, грошовий приз та головний трофей змагань –

«Кришталевий глобус». Крім того, за сумою очок визначають володарів малих глобусів –переможців в окремих дисциплінах: спринті, гонці переслідування, мас-старті. Відбувається і розіграш призів в турнірі Кубку Націй – змаганнях національних збірних команд.

Величина грошові винагороди в Кубку світу залежить від місця, зайнятого спортсменом, та дисципліни. Так, в сезоні 2021/2022 рр. за 1 місце в індивідуальній гонці приз становив- 15 тис. євро; 2 місце - 12 тис. євро, 3 місце – 9 тис.євро, 20 місце – 500 євро. В естафетній гонці переможець отримав 24 тис.євро, а володар 6-го місця – 6 тис.євро. Крім того, спортсмени отримують бонус за майку лідера: 1 тис.євро за жовту (поточний лідер у загальному заліку), та 850 євро за червону (лідер у тій чи іншій окремій дисципліні). Переможець Кубку націй (за результатами сезону) отримав 50 тис.євро.

В індивідуальних та індивідуально-командних видах професійного спорту, як і в командних, організатори змагань намагаються створити високу конкуренту боротьбу між спортсменами та командами з метою підвищення зацікавленості глядачів , ЗМІ, спонсорів та рекламодавців. З цією ж метою ведеться облік показників змагальної діяльності, які широко рекламуються і оприлюднюються.

В боксі і в велоспорті, як і в тенісі змагання поділяються на категорії в залежності від їх значущості.

В індивідуальних видах спорту ведеться світовий рейтинг спортсменів, що є основою для укладання контрактів і отримання пільг у змаганнях.

Системи змагань скеровані на отримання якомога більшого прибутку.